

Christian Rosencreutz

Levensthema van Virginia Sease

Van 12 tot en met 15 maart komt Virginia Sease, bestuurslid van de Algemene Antroposofische Vereniging in Dornach, naar Den Haag, Eindhoven en Zutphen. Ze zal daar een aantal voordrachten houden over een boeiend, hoogst esoterisch en daardoor ook gecompliceerd thema: het rozenkruiserdom en zijn inspirator Christian Rosencreutz. Voorbereidend ging Ineke van der Duijn Schouten op verzoek van Motief naar Virginia Sease om haar enkele vragen voor te leggen. Door Ineke van der Duijn Schouten.

Ineke van der Duijn Schouten

Wie zich met antroposofie bezighoudt, stuit vroeg of laat op het rozenkruiserdom en diens geheimzinnige inspirator: Christian Rosencreutz. Rudolf Steiner heeft meerdere voordrachten aan dit onderwerp gewijd en steeds weer kun je het gevoel krijgen dat je een spannende detective leest die je in lichterlaaie zet van enthousiasme, maar waarvan de plot je dreigt te ontgaan. Dat komt onder andere doordat het lastig is te onderscheiden of je met historische werkelijkheid, met literaire verbeelding of met inzichten vanuit de geesteswetenschap te doen hebt. Een voorronde met Virginia Sease, die zich veel met dit thema heeft beziggehouden, is daarom geen overbodige luxe.

'Christian Rosencreutz en de Rozenkruisers zijn inderdaad mijn levensthema', zegt Virginia Sease tijdens het korte gesprek dat ik met haar voer in haar werkkamer in Dornach.

'Vreemd genoeg echter kwam ik daar niet via de antroposofie op. Daar had ik op mijn zestiende jaar in Amerika kennis mee gemaakt door een lerares op de middelbare school. Toen ik 28 was deed ik in het kader van mijn studie germanistiek een onderzoek naar het werk van de dichter Daniel von Chepko (1605-1660). Daarbij stuitte ik op het werk van de mysticus Jacob Böhme. Böhme had een grote groep volgelingen om zich heen die veel van zijn visie op de wereld verwachtte. Ik was heel gefascineerd door diens opvatting dat alles wat geschapen is in deze wereld door een stervensproces gaat, zodat er sprake kan zijn van "Verwandlung" en metamorfose. Dat gold niet alleen voor de mens als individu, maar ook voor de maatschappij. Later las ik in het werk van Rudolf Steiner dat Böhme, die schoenmaker was, een bijzondere ontmoeting had gehad met iemand die hem op zijn levensopgave had gewezen. Die iemand was waarschijnlijk beïnvloed door Christian Rosencreutz.'

Legendarische mensheidsleider

Wie was Christian Rosencreutz? Virginia Sease vangt met haar antwoord bij de visie van Rudolf Steiner aan.

'Rudolf Steiner zegt heel duidelijk dat Christian Rosencreutz een mensheidsleider is. Hij is een mens die ons allen zeer vooruit is en die de mensheid leidt tijdens het vijfde na-atlantische tijdperk. Dat is de tijd waarin wij nu leven. Christian Rosencreutz is de helper van Christus en hij werkt samen met de aartsengel Michaël. Hoewel het tijdperk van Michaël pas in 1879 begon, bereidde deze zich al ver voor die tijd, van de zestiende tot de negentiende eeuw, op zijn opgave voor. Daarbij kreeg hij dus de hulp van de individualiteit die we nu kennen als Christian Rosencreutz, maar die in veel andere incarnaties actief meewerkte aan de doorchristelijking van de aarde.'

'De persoon die destijds de naam Christian Rosencreutz droeg werd volgens Rudolf Steiner geboren in Duitsland, in 1378. Hij reisde van zijn achtentwintigste tot zijn vijfendertigste

levensjaar door de wereld, en verzamelde daardoor alle wijsheid. Toen hij terug was, vormde hij een kleine kring mensen om zich heen met wie hij verder werkte. Drie daarvan waren meer naar de hemel gericht om daar vandaan de inspiraties te ontvangen. Vier anderen waren in staat deze inspiraties zodanig te vertalen dat ook andere mensen ze konden opnemen. Christian Rosencreutz leefde tijdens deze incarnatie opmerkelijk lang. Hij stierf in 1484 op 106-jarige leeftijd.'

'Een nabeeld van de inspiraties uit die tijd zien we terug in veel sprookjes en legendes. Bovendien hadden de directe leerlingen van Christian Rosencreutz op hun beurt ook weer leerlingen, zodat er op den duur sprake was van een echte Rozenkruisersbeweging. Deze beweging gaf een belangrijke impuls aan de culturele ontwikkeling van Europa. Het voornaamste doel was: mensen te laten ervaren dat het mogelijk is echte veranderingsprocessen door te voeren, zowel individueel als maatschappelijk.'

De Chymische Bruiloft

Rudolf Steiner beroept zich met zijn uitspraken op geesteswetenschappelijke inzichten. Historisch gezien is er echter weinig waarop hij zijn visie kan stoeien. Wel heeft zich in 1616 een geschiedkundig feit voorgedaan dat, zij het in literaire vorm, verwijst naar Christian Rosencreutz. Er verschijnt namelijk van de hand van een 17-jarige theologiestudent uit Tübingen een boek getiteld Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreutz ANNO 1459. Het brengt heel Europa in rep en roer.

Virginia Sease: 'Johann Valentin Andreaë had de tekst al in 1603 opgeschreven, maar in 1616 pas verscheen het in Straatsburg in drukvorm. Het boek sloeg in als een bom. Veel mensen zagen de beelden die in zeven opeenvolgende dagen door de ik-figuur Christian Rosencreutz worden beschreven als een bespotting van de heersende politieke en religieuze situatie. Het was echter een beschrijving van zijn inwijding. Andreaë kreeg zijn boek rechtstreeks gedictieerd vanuit de geestelijke wereld. Hij werd geïnspireerd door Christian Rosencreutz. Ik zeg met opzet "geïnspireerd door Christian Rosencreutz", want deze was in die tijd niet op aarde, maar in de geestelijke wereld.'

Metamorfose

De hoofdpersoon uit Die Chymische Hochzeit, die tot een geheimzinnige orde behoort, wekte met name bij vertegenwoordigers van de wetenschap en bij Europese vorstenhoven veel interesse. De euforie en daarmee gepaard gaande lust tot veranderingen bekoelde echter snel omdat andere issues plotseling de aandacht opeisten. 'Helaas is destijds door de Dertigjarige Oorlog die van 1618 tot 1648 woedde, de positieve, gezondmakende kracht die uitging van de Rozenkruisersbeweging bijna tot nul gereduceerd. Deze kracht zou voor Europa een heel belangrijke stap vooruit op het gebied van de ontwikkeling van de mensheid hebben betekend.'

Dat wil echter niet zeggen dat we vandaag de dag met Christian Rosencreutz niet meer van doen hebben, integendeel. Virginia Sease: 'Christian Rosencreutz is in dienst van Christus. Iedere keer dat je bij jezelf beleeft dat je door een veranderingsproces bent heengegaan, iedere keer dat je je daarbij bewust wordt van een bepaalde kracht, is Christian Rosencreutz aanwezig. Een gebied waar je zijn werking vooral kunt bespeuren is de kunst. Ook daar gaat het er immers vooral om tot een metamorfose te komen.'

Aanbevolen literatuur:

- Johann Valentin Andreaë, De Chymische Bruiloft van Christian Rosencreutz. Van commentaar voorzien door Bastiaan Baan. Uitg. Christofoor 1997
- Ria Pandelaers-Van Spaendonk, De beeldenwereld van Christian Rosencreutz. Kalmthout 1996
- John van Schaik (red.), De Rozenkruisers ontsluit. Uitg. Vrij Geestesleven 1994
- Rudolf Steiner, Christian Rosencreutz en het geheim van de rozenkruisers. Uitg. Pentagon 1992

